

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

MEGANIESE TEGNOLOGIE

RIGLYNE VIR PRAKTIESE ASSESSERINGSTAKE

GRAAD 12

2018

Hierdie riglyne bestaan uit 61 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

	BLADSY
1. INLEIDING/AGTERGROND	3
2. RIGLYNE VIR DIE ONDERWYSER	4
2.1 Administrasie van PAT	4
2.2 Assessering van PAT	4
2.3 Moderering van PAT	4
2.4 Afwesigheid/Take nie ingelewer nie	4
2.5 Verklaring van Egtheid	5
3. RIGLYNE/INSTRUKSIES VIR DIE LEERDER	6
Instruksies vir die leerder	6
4. SPESIALISERING	7
AFDELING A: PAS EN MASJINERING	7
AFDELING B: MOTOR	16
AFDELING C: SWEIS EN METAALWERK	43
5. GEVOLGTREKKING	61

1. INLEIDING/AGTERGROND

Die 16 Kurrikulum-en-assesseringsbeleidsverklaring-vakke wat 'n praktiese komponent insluit, bevat almal 'n praktiese assesseringstaak (PAT). Hierdie vakke is:

- LANDBOU: Landboubestuurspraktyk, Landboutegnologie
- KUNS: Dansstudies, Ontwerp, Dramatiese Kunste, Musiek, Visuele Kunste
- MBW: Lewensoriëntering
- WETENSKAPPE: Rekenaartoevoegingstegnologie, Inligtingstegnologie
- DIENSTE: Verbruikerstudies, Gasvryheidstudies, Toerisme
- TEGNOLOGIE: **MEGANIESE TEGNOLOGIE**, Siviele Tegnologie, Elektriese Tegnologie en Ingenieursgrafika en -ontwerp

'n PAT laat die onderwyser toe om direk en sistematies toegepaste vaardighede waar te neem. Die PAT behels die toepassing van kennis, vaardighede en waardes van die vak en tel 25% van die totale promosie-/sertifiseringspunt uit 400 vir die vak.

Die PAT word gedurende die eerste drie kwartale van die skooljaar geïmplementeer.

Enige professie vereis dat sy lede grondige kennis in beide teorie en praktyk moet hê en MEGANIESE TEGNOLOGIE is geen uitsondering nie. Daar word beklemtoon dat die doel van die praktiese assesseringstaak is om 'n vaardige leerder in elke spesialisingsveld te lewer. 'n Nasie se ware rykdom lê in sy mannekrag en onderwys wat daarna moet streef om die talente van leerders te ontwikkel sodat hulle 'n bydrae tot die welvaart van die gemeenskap kan maak deur die gebruik en ontwikkeling van wetenskaplike en tegnologiese hulpmiddels.

Om 'n leerder in MEGANIESE TEGNOLOGIEse spesialisingsvelde voor te berei, moet op die volgende gefokus word:

- 'n Gesindheid waar die leerder selektief idees, bewyse en feite kan gebruik om logiese afleidings te maak en dit kreatief en met verbeelding aan te wend
- 'n Vermoë om idees en inligting deur middel van spraak, skrif en tekeninge weer te gee
- 'n Bereidwilligheid en vermoë om verantwoordelikheid te aanvaar en uit te voer, om besluite te maak en om deur ervaring te leer

Hierdie doelwitte kan nie almal in die klaskamer bereik word nie. 'n Grondige kennis van ingenieurswetenskappe is noodsaaklik om die MEGANIESE-TEGNOLOGIE-leerder met die nodige praktiese vermoëns vir die verlangde prosesse toe te rus. Praktiese opleiding is die toepassing van die vaardighede wat bekom is om vakteorie en praktyk in lyn te bring.

Praktiese toepassing in die werkswinkel moet derhalwe 'n interessante en uitdagende ondervinding wees om leerders fisies en intellektueel te ontwikkel. Leerders moet hul inisiatief, nuuskierigheid en volhoubaarheid om te leer, toon. Om 'n sekere mate van verantwoordelikheid gedurende praktiese toepassing te gee, is belangrik as 'n stimulus en ontwikkeling van selfvertroue.

2. RIGLYNE VIR DIE ONDERWYSER

2.1 Administrasie van die PAT

Onderwysers word versoek om kopieë van die onderskeie spesialisering-PAT-dokumente te maak. Hierdie dokumente moet aan die begin van die jaar aan die leerders uitgedeel word. Die praktiese assesseringstaak vir Graad 12 word ekstern opgestel, intern geassesseer en ekstern gemodereer.

Onderwysers moet teikendatums vir die verskillende fasette van die PAT aanheg (verwys na die KABV-dokument) Op hierdie wyse kan die leerders hul eie vordering assesseer. Wanneer formele assessering plaasvind, is dit die verantwoordelikheid van die onderwyser om dit te administreer.

Die PAT moet binne die eerste drie kwartale afgehandel word. Die PAT moet onder gekontroleerde omstandighede afgehandel word (verwys na die *Meganiese Tegnologie SPESIALISERING KABV Graad 10–12*).

2.2 Assessering van die PAT

Deurlopende ontwikkelingsterugvoer is nodig om die leerder te lei en te ondersteun om te verseker dat hy/sy op dreef is/vordering maak.

Beide formele en informele assessering moet toegepas word om die ontwikkeling van die betrokke vaardighede te verseker. Informele assessering kan slegs toegepas word om die vordering van die leerder te monitor. Formele assessering moet altyd deur die onderwyser gedoen word en dit moet aangeteken word.

2.3 Moderering van die PAT

Die take, projekte, assesseringsvereistes en punte behaal moet gedurende die moderering van die PAT aan die moderator voorgelê word.

Die moderator moet tydens die modereringsproses 'n leerder kan versoek om die funksies, beginsels en vaardighede wat aangeleer is, te verduidelik.

By voltooiing van moderering, kan die moderator, indien nodig, die punte van die groep opwaarts of afwaarts aanpas afhangende van die besluit voortspruitende uit die moderering.

2.4 Afwesigheid/Take nie ingelewer nie

Indien 'n leerder se praktiese assesseringstaak vir 'n geldige rede onvolledig of onbeskikbaar is, sal die leerder drie weke voor die aanvangsdatum van die finale jaareindeksamen gegee word om die uitstaande taak in te lewer. Sou die leerder versuim om aan die uitstaande PAT-vereiste te voldoen, sal 'n nulpunt (0) aan die leerder vir daardie PAT komponent toegeken word.

'n Leerder se uitslae word as onvolledig beskou indien hy/sy enige komponent van die PAT nie ingedien het nie. Gebaseer op die Hoof van die Assesseringsliggaam se besluit, sal hy/sy nog 'n geleentheid gegun word.

Sou die leerder versuim om aan die uitstaande PAT-vereiste te voldoen, sal die punte vir hierdie komponente uitgelaat word en die finale punt vir Meganiese Tegnologie sal aangepas word vir bevorderingsdoeleindes ten opsigte van die voltooide take.

2.5 Verklaring van EgtheidNAAM VAN SKOOL:

NAAM VAN LEERDER:

(VOLLE NAAM EN VAN)

NAAM VAN ONDERWYSER:

Ek verklaar hiermee dat die projek wat vir assessering ingedien is my eie oorspronklike werk is en nie vantevore vir moderering ingedien is nie.

HANDTEKENING VAN KANDIDAAT

DATUM

Sover my kennis strek is die verklaring deur die kandidaat hierbo waar en ek aanvaar dat die werk wat aangebied is sy of haar eie is.

HANDTEKENING VAN ONDERWYSER

DATUM

SKOOLSTEMPEL

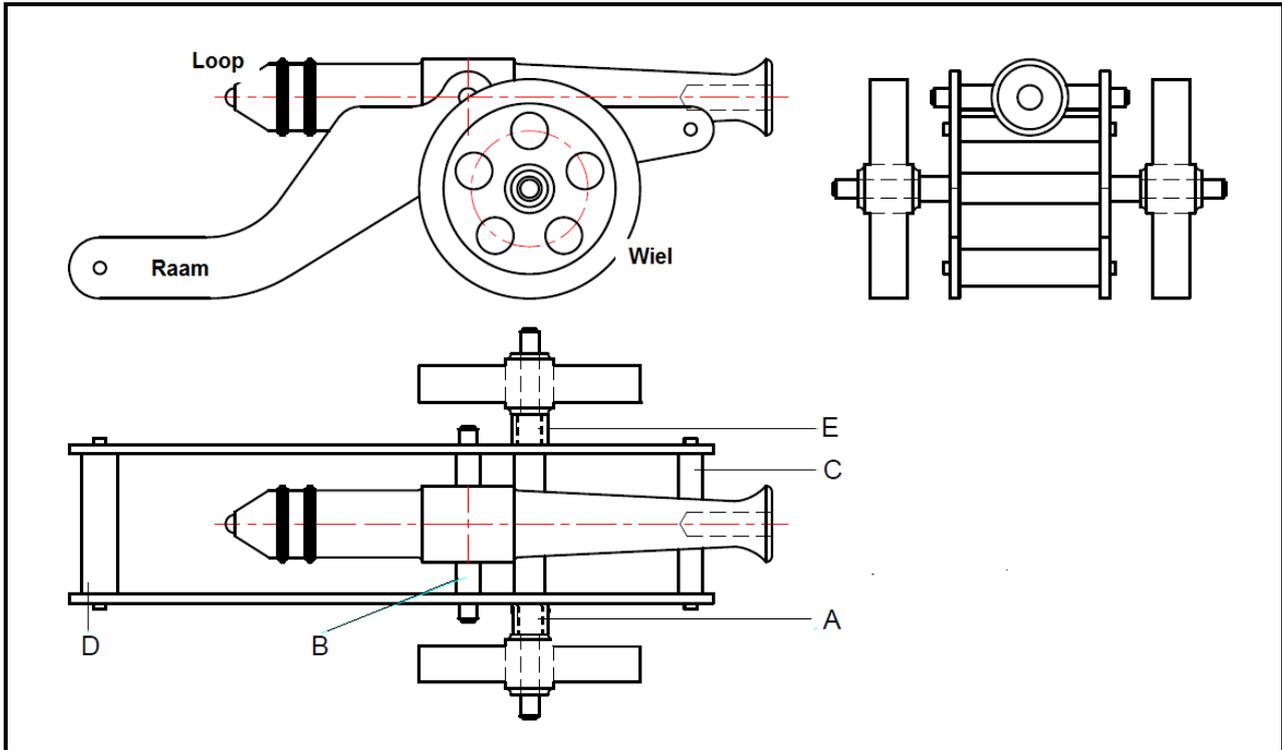
3. RIGLYNE/INSTRUKSIES VIR DIE LEERDER

Instruksies vir die leerder

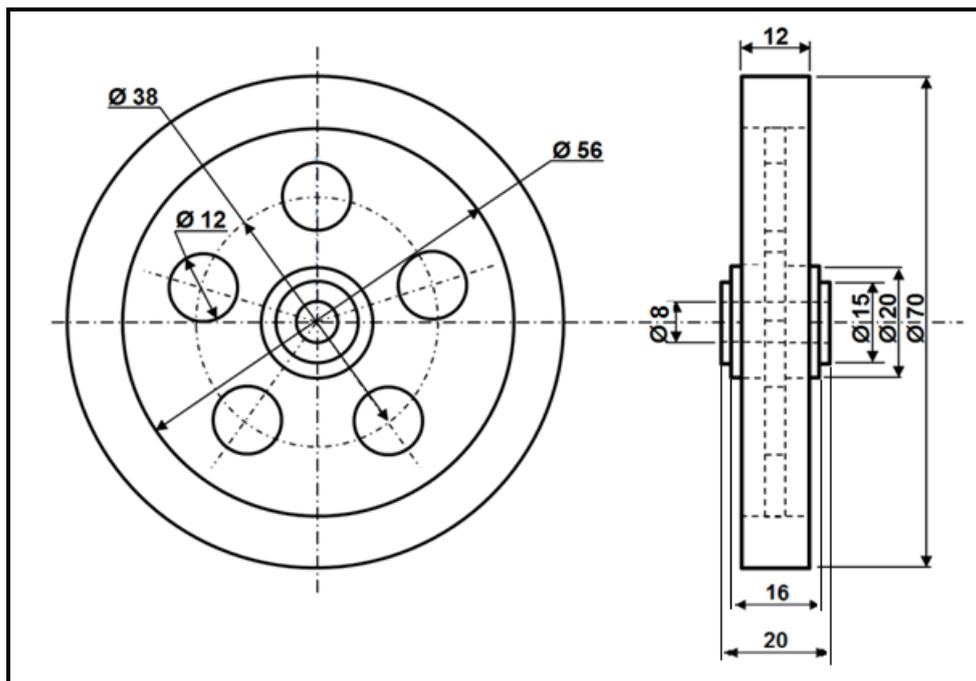
- Die praktiese assesseringstaak (PAT) bestaan uit 'n spesialiseringstaak in PAS EN MASJINERING, MOTORKUNDE en SWEIS- EN METAALWERK. Die praktiese werk word oor die eerste drie kwartale versprei, soos uiteengesit in elk van die spesialiseringsareas (sien *KABV*-dokument).
- Alle take moet voltooi word in die tydsbestek in elk van die take uitgesit.
- Leerders word versoek om aktief aan alle praktiese assesseringstake deel te neem.
- Leerders wat nie saamwerk nie, sal punte verloor of selfs 'n nulpunt ontvang vir daardie betrokke afdeling van die werk.
- Leerders wat onveilig in die werkswinkel optree en ander leerders in gevaar stel, sal addisionele korrektiewe take kry om hulle veiligheidsbewustheid te verbeter

4. PRAKTIESE ASSESSERINGSRIGLYNE PER SPESIALISERING**AFDELING A: PAS- EN MASJINERING (SPESIFIEK)****Kwartaal: 1 tot 3****Begindatum: Januarie 2018****Voltooiingsdatum: August 2018****TAAK A1: KANON****BENODIGDHEDE VIR PAT:**

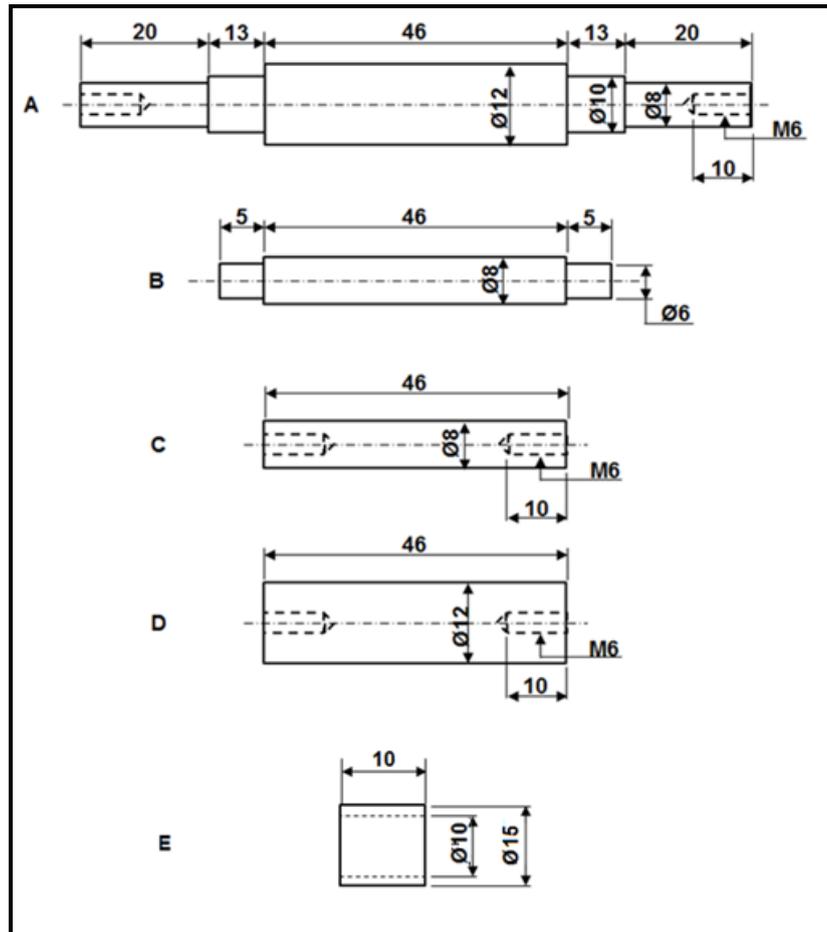
KANON					
Verbruikbare materiaal en veiligheidstoerusting per leerder nodig					
Onderdeel	Enige geskikte materiaal soos sagte staal, geelkoper, aluminium, blinkstaal ('bright steel')	Lengte/ Breedte	Aantal per leerder	Getal leerders	Totale hoeveelheid
Loop	Ø25 – Ronde staaf	185	1		
Wiele	Ø70 – Ronde staaf	22	2		
Raamkante	3 mm plaatmetaal of 3 x 80 platstaaf	215 x 80	2		
Raam-spasieerder Bokant	Ø8 – Ronde staaf	48	1		
Raam-spasieerder Loop	Ø8 – Ronde staaf	58	1		
Raam-spasieerder Onderkant	Ø12 – Ronde staaf	46	1		
Wiel-as	Ø12 – Ronde staaf	114	1		
Boute (Allen-rondekop)	M6	10	6 (3 x 2 kante)		
Spasieer-bus	Ø15 – Ronde staaf	12	2		

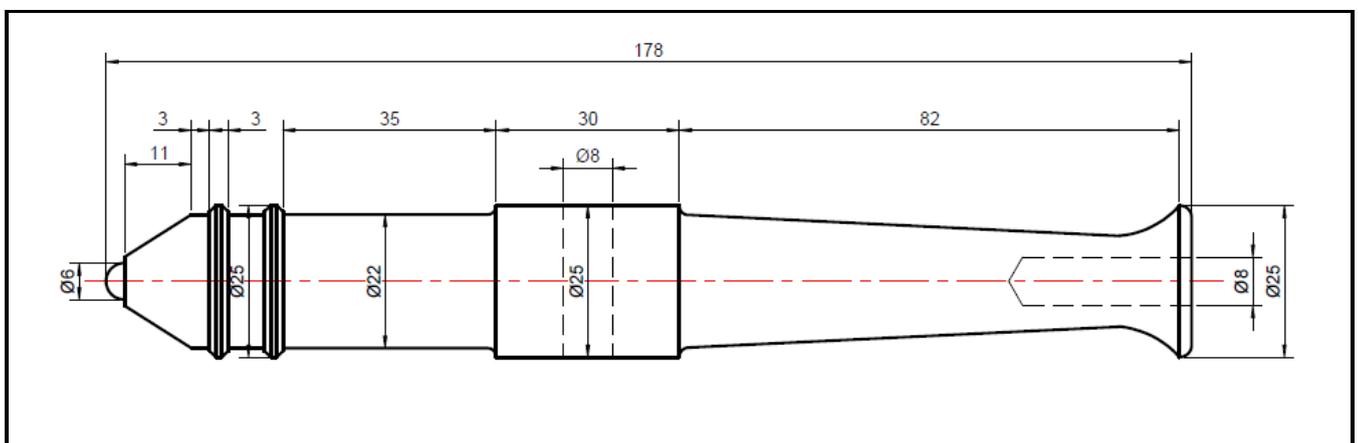
FIGUUR A1.1: KANON – SAAMGESTELDE AANSIG

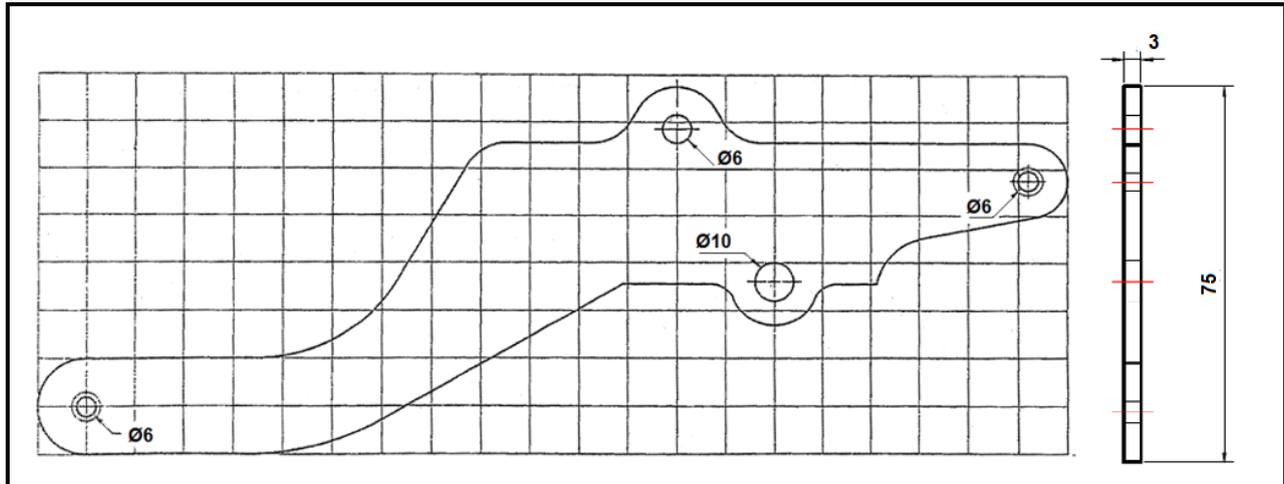
FIGUUR A1.2: WIEL

FIGUUR A1.3: SPASIEERDERS

FIGUUR A1.4: LOOP

FIGUUR A1.5: RAAMKANTE

Die tekening is volgens skaal 1 blokkie = 10 mm. Die leerders moet self die afmetings volgens skaal bepaal.

MEGANIESE TEGNOLOGIE															
PAS- EN MASJINERING															
PUNTESTAAT – LOOP															
GRAAD	12	DATUM													
PROJEK:	KANON														
LEERDERS															
FASETTE	PUNTE														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Vlak, lengte & sentergat	10														
Masjien-diameter 25 mm	10														
Masjien mm	10														
Masjienradius	10														
Masjien voorste tapsstuk	15														
Masjien agterste tapsstuk	10														
Boor Ø8 mm-gat	5														
Afwerking	5														
TOTAAL	75														
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER															
HANDTEKENING VAN VAKHOOF															

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
PAS- EN MASJINERING																
PUNTESTAAT – RAAM																
GRAAD		12					DATUM									
PROJEK:		KANON														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Afmerk	10															
Saagvorm	5															
Vylvorm	10															
Boor gate	10															
Afwerking	5															
TOTAAL	40															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

MEGANIESE TEGNOLOGIE																		
PAS- EN MASJINERING																		
PUNTESTAAT – SPASIEERDERS & ASSE																		
GRAAD		12			DATUM													
PROJEK:		KANON																
		LEERDERS																
FASETTE	PUNT																	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15		
ONDERDEEL – A																		
Ø8	5																	
Ø10	5																	
Ø12	5																	
Gate & M6	5																	
Totaal – A	20																	
ONDERDEEL – B																		
Ø6	5																	
Ø8	5																	
Totaal – B	10																	
ONDERDEEL – C																		
Ø8	5																	
Gate & M6	5																	
Totaal – C	10																	
ONDERDEEL – D																		
Ø12	5																	
Gate & M6	5																	
Totaal – D	10																	
ONDERDEEL – E																		
Ø10	5																	
Gat Ø 8	5																	
Totaal – E	10																	
TOTAAL	60																	
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																		
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																		

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
PAS- EN MASJINERING																
PUNTESTAAT – WIELE																
GRAAD	12	DATUM														
PROJEK:	KANON															
	LEERDERS															
FASETTE	PUNT															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Ø70	5															
Ø56	10															
Ø20	10															
Ø15	10															
Gat Ø8	5															
Gate Ø12	15															
Afwerking	5															
TOTAAL	60															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
PAS EN MASJINERING																
PUNTESTAAT – SAMESTELLING & TOTALE																
GRAAD		12					DATUM									
PROJEK:		KANON														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNT															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Veiligheid	5															
Samestelling	5															
Aanbieding	5															
TOTAAL	15															
TOTALE																
LOOP	75															
RAAM	40															
ASSE	60															
WIELE	60															
SAMESTELLING	15															
TOTAAL	250															
/100	100															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

AFDELING B: MOTORKUNDE (SPESIFIEK)**Kwartaal: 1 tot 3****Begindatum: Januarie 2018****Voltooiingsdatum: Augustus 2018****INLEIDING:**

- Hierdie afdeling bevat VIER praktiese take. Voer enige TWEE van die vier take uit, naamlik die kompressietoets (B1), die silinderlekkasietoets (B2), die gasanaliseringsstoets (B3) en die wielbalanseringstoets (B4).
- Dit bevat ook TWEE VERPLIGTE take, naamlik enjins – kleppe (B5) en die konvensionele ontstekingstelsel (B6).

Die onderwyser moet aan die leerders verduidelik watter vaardighede tydens die uitvoer van hierdie take geassesseer gaan word, asook die tyd waarbinne elke taak voltooi moet word.

Aktiwiteitsuitkoms:

- Leerders pas teoretiese kennis in die praktyk toe
- Veiligheid, gereedskap, instandhouding en stelsels en beheer
- Korrekte gebruik van gereedskap en toerusting
- Gebruik toerusting om lae kompressie of ander foute in die enjinsilinder te diagnoseer

- LET WEL:**
- Voltooi enige TWEE van die vier take (B1, B2, B3, B4).
 - Hierdie take moet onder toesig van die onderwyser voltooi word en die leerders moet geassesseer word terwyl hulle hierdie take uitvoer.
 - Terwyl hierdie take uitgevoer word, moet die leerders vrae beantwoord, bevindings aantekene en redes gee vir sekere aksies/handelinge op die werkkaart verskaf.

TAAK B1: KOMPRESSIETOETS – VRAE

- Beantwoord die vrae op WERKKAART B1.1 en B1.2.

TAAK B1: KOMPRESSIETOETS – PROSEDURE

- Gebruik die spesifikasiehandleiding om lesings te verkry vir die enjin wat jy gebruik voordat die kompressietoets uitgevoer word.
- Voer 'n droë-kompressie-toets op 'n viersilinder-vierslagpetrolenjin uit en teken die bevindings op WERKKAART B1.3 aan.

- LET WEL:** Die leerder moet bevindings aantekene en redes gee vir sekere aksies/handelinge wanneer hy/sy hierdie taak uitvoer.

TAAK B2: SILINDERLEKKASIE TOETS – VRAE

- Beantwoord die vrae op WERKKAART B2.1 en B2.2.

TAAK B2: SILINDERLEKKASIE TOETS – PROSEDURE

- Gebruik die spesifikasiehandleiding om lesings te verkry vir die enjin wat jy gebruik voordat die silinderlekkasietoets uitgevoer word.
- Voer 'n silinderlekkasietoets op 'n viersilinder-vierslagpetrolenjin uit en teken die bevindings op WERKKAART B2.3 aan.

LET WEL: Die leerder moet bevindings aanteken en redes gee vir sekere aksies/handeling wanneer hy/sy hierdie taak uitvoer.

TAAK B3: GASANALISERINGSTOETS – VRAE

- Beantwoord die vrae op WERKKAART B3.1 en B3.2.

TAAK B3: GASANALISERINGSTOETS – PROSEDURE

- Gebruik die spesifikasiehandleiding om lesings te verkry vir die enjin wat jy gebruik voordat die gasanaliseringsstoets uitgevoer word.
- Voer 'n gasanaliseringsstoets op 'n viersilinder-vierslagpetrolenjin uit en teken die bevindings op WERKKAART B3.3 aan.

LET WEL: Die leerder moet bevindings aanteken en redes gee vir sekere aksies/handeling wanneer hy/sy hierdie taak uitvoer.

TAAK B4: WIELBALANSERING – VRAE

- Beantwoord die vrae op WERKKAART B4.1 en B4.2.

TAAK B4: WIELBALANSERING – PROSEDURE

- Voer die wielbalanseringsprosedure op 'n wiel/bandsamestelling uit en teken die bevindings op WERKKAART B4.3 aan.

LET WEL: Die leerder moet bevindings aanteken en redes gee vir sekere aksies/handeling wanneer hy/sy hierdie taak uitvoer.

TAAK B1: KOMPRESSIETOETS – VRAE

WERKKAART B1.1

NAAM: _____

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	TOTAAL
1. Wat word met <i>enjinkompressie</i> bedoel?		5	
2. Gee VIER redes vir lae kompressie in 'n enjin.		4	
3. Wat sal die uitwerking van lae kompressie op 'n enjin wees?		2	
4. Wanneer moet die kompressie in 'n enjin nagegaan te word?		2	
5. Noem die TWEE kompressietoetse wat op 'n binnebrandenjin uitgevoer kan word.		2	
TOTAAL – Kompressietoets – vrae		15	

TAAK B1: KOMPRESSIETOETS – PROSEDURE**WERKKAART B1.2**

NAAM: _____

PROSEDURE	REDE	PUNT	TOTAAL
Kry enjin op werkstemperatuur		2	
Verwyder vonkproppe		2	
Watter aksie moet plaasvind voor vonkproppe verwyder word?		2	
Verwyder lugfilter		2	
Verwyder HS-drade van spoel		2	
Versneller vol oop		2	
Kruk/Draai die enjin		2	
Teken lesings aan		2	
Vergelyk lesings tussen silinders		2	
Vergelyk lesings met vervaardiger-spesifikasies		2	
Voer 'n nat kompressietoets op 'n silinder met 'n lae lesing uit		5	
TOTAAL – Kompressietoets – prosedure		25	

TAAK B1: KOMPRESSIETOETS – PROSEDURE**WERKKAART B1.3**

NAAM: _____

Resultate van die silinderkompresietoets uitgevoer:			
PROSEDURE	RESULTAAT	PUNT	TOTAAL
Silinderkompresie volgens vervaardiger-spesifikasies		2	
Silinder 1		1	
Silinder 2		1	
Silinder 3		1	
Silinder 4		1	
Gevolgtrekking voor en na nat kompresietoets		2	
Prosedure om te volg		2	
TOTAAL – Kompresietoets – prosedure	Werkkaart B1.3	10	
TOTAAL – Kompresietoets – prosedure	Werkkaart B1.2	25	
TOTAAL – Kompresietoets – vrae	Werkkaart B1.1	15	
	GROOTTOTAAL	50	

TAAK B2: SILINDERLEKKASIE-TOETS – VRAE:

WERKKAART B2.1:

NAAM: _____

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	TOTAAL
1. Wat is die verskil tussen die <i>silinderkompresietoets</i> en die <i>silinderlekkasietoets</i> ?		5	
2. Wanneer is dit nodig om 'n silinderlekkasietoets op 'n binnebrandenjyn uit te voer?		2	
3. Noem VIER oorsake van silinderlekkasies op 'n binnebrandenjyn.		4	
4. Verduidelik VIER prosedures wat gebruik word om die ligging van lekkasies op die binnebrandenjyn te bepaal		4	
TOTAAL – Lekkasietoets – vrae		15	

TAAK B2: SILINDERLEKKASIE TOETS – PROSEDURE**WERKKAART B2.3:**

NAAM: _____

Resultate van die silinderlekkasietoets uitgevoer:			
PROSEDURE	RESULTAAT	PUNT	TOTAAL
Silinderdruk		2	
Silinder 1 – Resultaat		2	
Gevolgtrekking		2	
Silinder 2 – Resultaat		2	
Gevolgtrekking		2	
Silinder 3 – Resultaat		2	
Gevolgtrekking		2	
Silinder 4 – Resultaat		2	
Gevolgtrekking		2	
Prosedures wat volg		2	
TOTAAL – Silinderlekkasietoets – prosedure	Werkkaart B2.3	20	
TOTAAL – Silinderlekkasietoets – prosedure	Werkkaart B2.2	15	
TOTAAL – Silinderlekkasietoets – vrae	Werkkaart B2.1	15	
	GROOTTOTAAL	50	

TAAK B3: GASANALISERING – VRAE:

WERKKAART B3.1:

NAAM: _____

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	TOTAAL
1. Gee die doel van 'n gasanaliseerder wat op 'n binnebrandenjyn gebruik word		3	
2. Wanneer is dit nodig om die uitlaatgasse van 'n binnebrandenjyn te analiseer?		2	
3. Wat beïnvloed die ontbranding onder verskillende werkstoestande? Maak 'n lys van VIER sulke invloede.		4	
4. Gee VIER redes vir hoë CO-lesings.		4	
5. Gee VIER redes vir hoë HC-lesings.		4	
6. Gee VIER redes vir hoë CO ₂ -lesings.		4	
7. Noem VIER veiligheidsmaatreëls wat uitgevoer moet word wanneer die gasanaliseerder gebruik word.		4	
TOTAAL – Gasanaliserings – vrae		25	

TAAK B3: GASANALISERING – PROSEDURE:**WERKKAART B3.3:**

NAAM: _____

Resultate van die gasanaliseringsprosedure op 'n binnebrandenj:			
PROSEDURE	RESULTAAT	PUNT	TOTAAL
CO-lesing		2	
Gevolgtrekking		2	
HC-lesing		2	
Gevolgtrekking		2	
CO ₂ -lesing		2	
Gevolgtrekking		2	
Finale gevolgtrekking		3	
TOTAAL – Gasanaliserings – prosedure	Werkkaart B3.3	15	
TOTAAL – Gasanaliserings – prosedure	Werkkaart B3.2	10	
TOTAAL – Gasanaliserings – vrae	Werkkaart B3.1	25	
	GROOTTOTAAL	50	

TAAK B4: WIELBALANSERING – VRAE:

WERKKAART B4.1:

NAAM: _____

VRAAG	ANTWOORD	PUNT	TOTAAL
1. Gee DRIE redes vir die balansering van 'n motorvoertuig se wiele.		3	
2. Noem VIER gevolge van ongebalanseerde wiele op 'n motorvoertuig.		4	
3. Waarom moet 'n wielbalanseerder in 'n goeie toestand wees?		2	
4. Noem DRIE funksies van die wielgewig-hamer.		3	
5. Maak 'n lys van DRIE kontroles wat vooraf uitgevoer moet word wanneer wiel-balansering gedoen word.		3	
6. Definieer <i>statische balans</i> van 'n wielbandsamestelling.		4	
7. Definieer <i>dinamiese balans</i> van 'n wielbandsamestelling.		4	

<p>8. FIGUUR B4.1 toon verskillende bandtoestande. Noem die oorsaak van elke toestand.</p>	<div style="text-align: center;"> <p>A B C</p> <p>FIGUUR B4.1</p> </div> <p>A -</p> <p>B -</p> <p>C -</p>	<p>3</p>	
<p>9. Noem VIER veiligheidmaatreëls wat uitgevoer moet word wanneer die balanseertoerusting gebruik word.</p>	<p> </p>	<p>4</p>	
<p>TOTAAL – Wielbalansering – vrae</p>		<p>30</p>	

TAAK B4: WIELBALANSERING – PROSEDURE:**WERKKAART B4.3:**

NAAM: _____

Balansering van 'n wiel-bandsamestelling:			
PROSEDURE	RESULTAAT	PUNT	TOTAAL
Toestand van wiel-bandsamestelling		2	
Beskryf die tekort aan balans.		3	
Prosedure wat gevolg moet word		3	
Finale resultaat		2	
TOTAAL – Wielbalansering – prosedure		10	
TOTAAL – Wielbalansering – prosedure		10	
TOTAAL – Wielbalansering – vrae		30	
GROOTTOTAAL		50	

DIE VOLGENDE TWEE TAKE (B5 EN B6) IS VERPLIGTEND.

TAAK B5: ENJINS – KLEPPE – VRAE (VERPLIGTEND)

WERKKAART: B5.1:

NAAM: _____

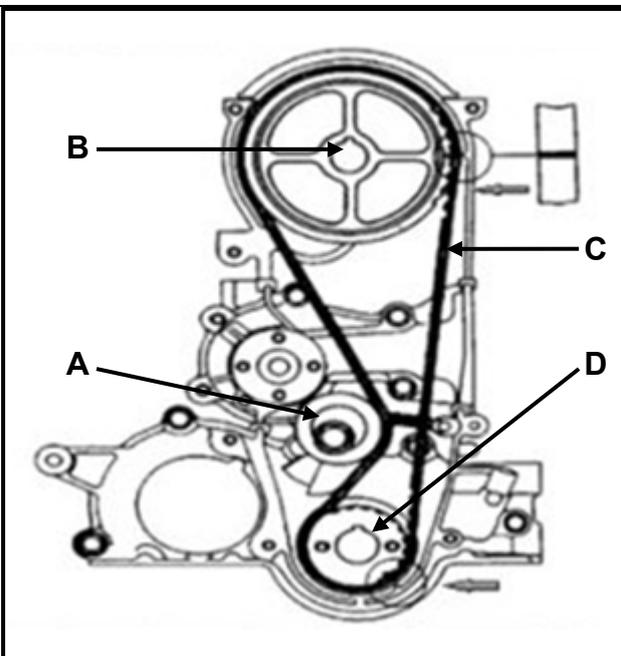
1.	FIGUUR B5.1 toon die klepsamestelling van 'n binnebrandenjijn. Beantwoord die volgende vrae.

FIGUUR B5.1: KLEPSAMESTELLING

1.1	Benoem die onderdele in FIGUUR B5.1 getoon volgens die letters A–D.
	A -
	B -
	C -
	D -
(4)	
1.2	Noem die TWEE tipes kleppe in 'n binnebrandenjijn en noem die funksie van elk.
(4)	

2.	Stel van kleptydreëling:	
2.1	Beskryf die posisie van die krukas.	
		(2)
2.2	Beskryf die posisie van die nokas.	
		(2)
2.3	Noem die TWEE algemene metodes wat gebruik word om die nokas en krukas te koppel.	
		(2)

3 FIGUUR B5.2 toon die nok-/krukasuitleg van 'n binnebrandenj. Beantwoord die volgende vrae.

FIGUUR B5.2

3.1	Identifiseer die tipe aandrywing in FIGUUR B5.2 getoon	
		(2)
3.2	Benoem die onderdele in FIGUUR B5.2 getoon volgens die letters A – D.	
	A -	
	B -	
	C -	
	D -	
		(4)

3.3	Wat is die funksie van onderdeel A in die stelsel in FIGUUR B5.2 getoon?		
		(2)	
3.4	Gee VIER voordele van die aandrywing in FIGURE B5.2.		
		(4)	
4	Beantwoord die volgende vrae ten opsigte van die verstelling van klepgaping.		
4.1	Waarom moet die enjin teen normale werkstemperatuur wees?		
		(2)	
4.2	Gee TWEE redes waarom die gaping vir elke tipe klep verskil.		
		(2)	
4.3	Gee TWEE redes waarom die oppervlakarea vir elke tipe klep verskil.		
		(2)	
4.4	Noem TWEE nadelige gevolge van 'n klepgaping wat te groot is.		
		(2)	
4.5	Noem TWEE nadelige gevolge van 'n klepgaping wat te klein is.		
		(2)	
4.6	Beskryf die korrekte volgorde vir die verstelling van kleppe op 'n binnebrandenjin.		
		(4)	
TOTAAL – Enjins – Kleppe – vrae		40	

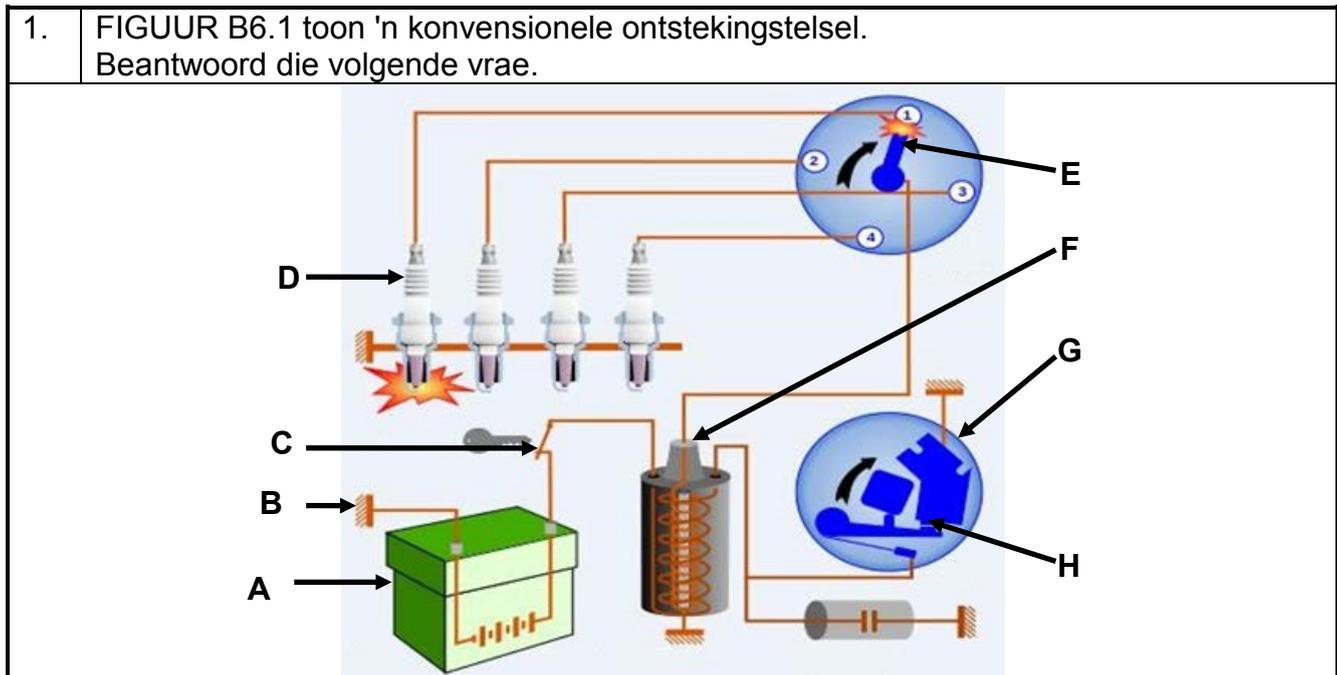
TAAK B5: ENJINS – KLEPPE – PROSEDURE (VERPLIGTEND)**WERKKAART: B5.2:****NAAM:** _____

Stel kleppe en tydreëling			
Beskryf die enjin wat gebruik is ten opsigte van die volgende terme:			
TERM	BESKRYWING	PUNT	TOTAAL
Nokas-posisie		2	
Hoeveelheid kleppe		2	
Tipe kruk/nokas-aandrywing		2	
Ontstekvolgorde		2	
Klepgaping		2	
TOTAAL – Enjin – Kleppe – prosedure	Werkkaart B5.2	10	
TOTAAL – Enjin – Kleppe – vrae	Werkkaart B5.1	40	
	TOTAAL B5	50	

TAAK B6: KONvensionELE ONTSTekingSTELSEL (VERPLIGTEND)

WERKKAART: B6.1

NAAM: _____

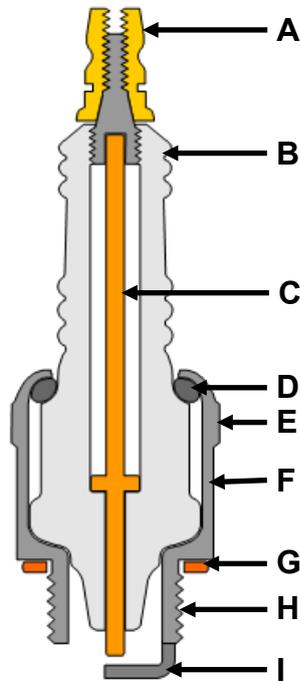
FIGUUR B6.1: KONvensionELE ONTSTekingSTELSEL

1.1	Benoem die konvensionele ontstekingstelsel wat in FIGUUR B6.1 getoon is volgens die letters A–H.		
	A -		
	B -		
	C -		
	D -		
	E -		
	F -		
	G -		
	H -		
		(8)	
1.2	Noem VYF veiligheidsvoorsorgmaatreëls wat jy in aanmerking moet neem wanneer jy aan 'n ontstekingstelsel werk		
		(5)	

1.3	Met verwysing na die ontstekingstelsel, noem die funksies van die volgende:
1.3.1	Ontsteekvolgorde:
1.3.2	Ontsteektydreëling:
1.3.3	Vonkprop:
1.3.4	Meganiese vervroegeenheid:
1.3.5	Vakuumvervroegeenheid:
(10)	

2.	Praktiese toepassing van ontstekingstelsel:
2.1	Verduidelik die prosedure wat gevolg moet word wanneer die vonkprop verwyder word.
(5)	
2.2	Met verwysing na die vervaardigerspesifikasies, maak 'n lys van DRIE punte om in ag te neem wanneer die vonkproppgaping skoon gemaak en verstel word.
(3)	

2.3 Benoem die vonkprop wat in FIGUUR B6.2 getoon word.

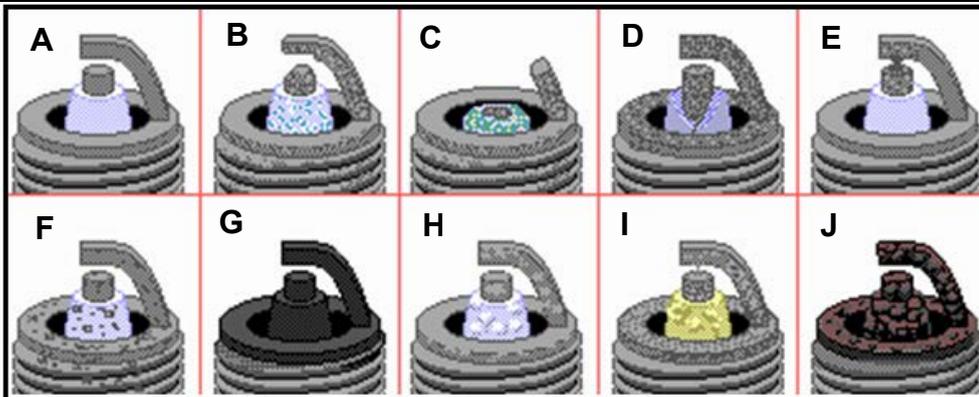

FIGUUR B6.2

- A -
- B -
- C -
- D -
- E -
- F -
- G -
- H -
- I -

(9)

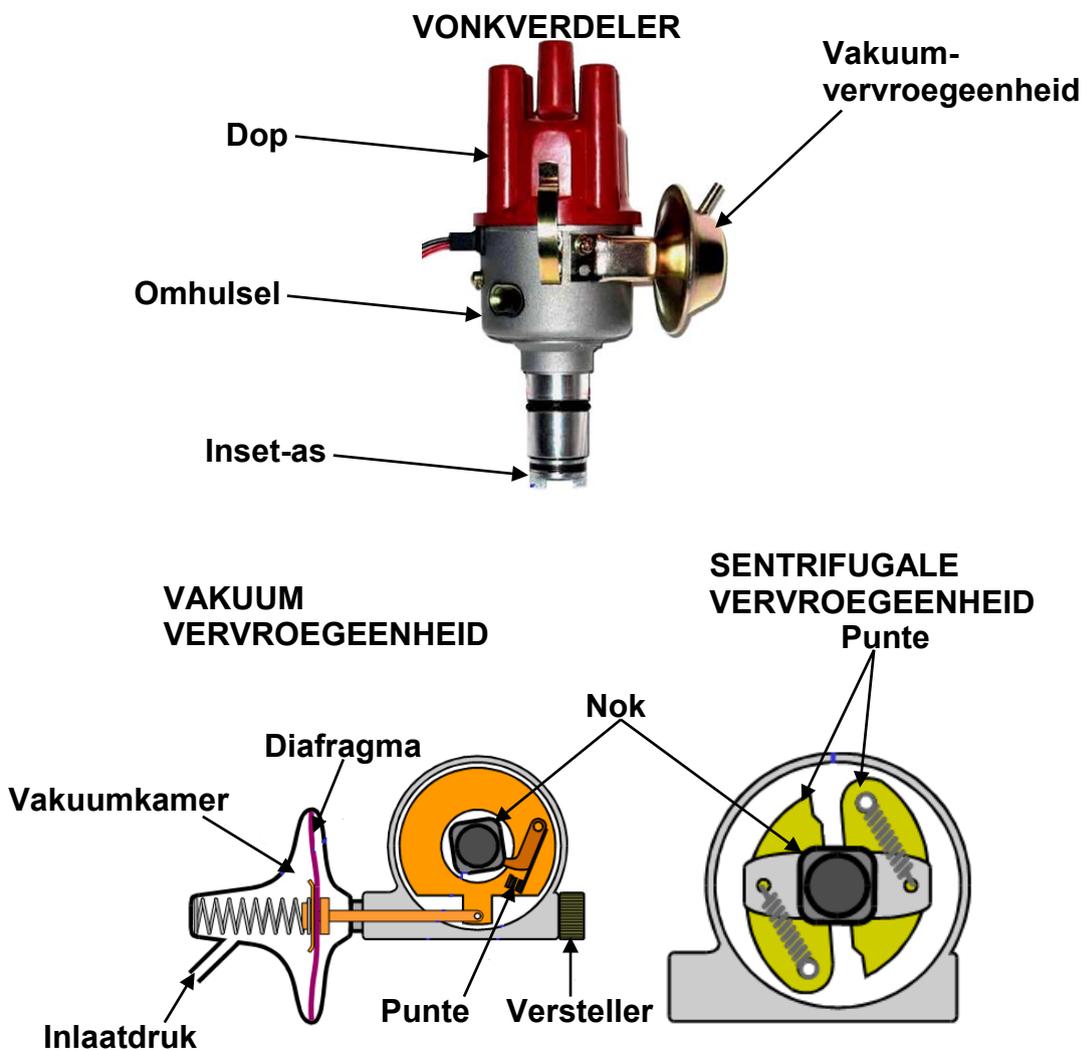
2.4 FIGUUR B6.3 toon verskillende vonkproptoestande. Voltooi die verslag oor die toestand van elk van die vonkproppe.

FIGUUR B6.3 (TOON IN KLEUR)

A -	
B -	
C -	
D -	
E -	
F -	
G -	
H -	
I -	
J -	
	(10)

3. Praktiese toepassing van die vonkverdeler

FIGUUR B6.1

3.1 Verduidelik die prosedure wat gevolg moet word wanneer die vonkverdeler verwyder word.

(5)

3.2 Verduidelik die prosedure om te volg wanneer die vonkverdeler uitmekaar gehaal word.

(5)

3.3	Voltooi 'n verslag oor die toestand wanneer die vonkverdeler uitmekaar gehaal word. Kies enige VYF onderdele.
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

MEGANIESE TEGNOLOGIE																	
MOTORKUNDE																	
PUNTESTAAT																	
GRAAD		12		DATUM													
		LEERDERS															
TAKE	PUNTE																
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
KOMPRESSIE-TOETS	50																
SILINDER--LEKKASIE-TOETS	50																
GAS-ANALISERING	50																
WIELBALAN-SERING	50																
ENJINS – KLEPPE	50																
ONTSTEKING-STELSEL	100																
GROOTTOTAAL	250																
/100	100																
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																	
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																	

AFDELING C: SWEIS- EN METAALWERK (SPESIFIEK)**Kwartaal: 1 tot 3****Begindatum: Januarie 2018****Voltooiings datum: Augustus 2018****Inleiding:**

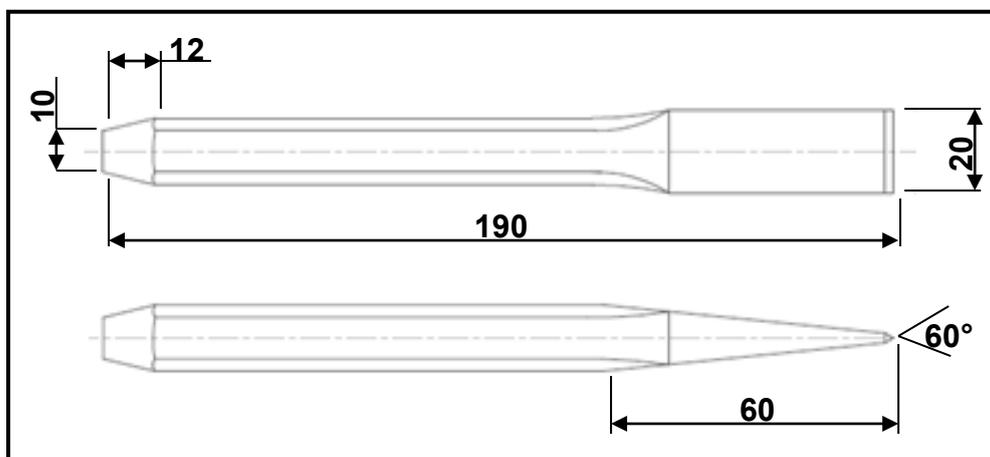
- Hierdie afdeling bevat TWEE VERPLIGTE take, naamlik koubeitel (C1) EN studielamp (C2).
- Kies enige EEN van die oorblywende twee take, naamlik braaistaander (C3) en vuurherd (C4).

TAAK C1 (VERPLIGTEND)**TAAK C1: SMEEWERK EN HITTEBEHANDELING OM 'N KOUBEITEL TE VERVAARDIG****1. Tekeninge en afmetings:**

1.1 Gebruik die tekening in FIGUUR C1.1 om 'n beitel te maak en pas hittebehandeling volgens spesifikasies toe.

2. Die volgende standaarde moet bereik word:

- 2.1 Al die groottes moet binne ± 1 mm van die vereiste afmetings wees.
- 2.2 Gereedskap en toerusting moet NIE beskadig word NIE.
- 2.3 Alle toepaslike veiligheidsmaatreëls moet nagekom word.
- 2.4 Die beitel moet hard genoeg wees om sagte staal te kan sny. (Doen die toets.)

FIGUUR C1.1: KOUBEITEL**3. Materiaal:**

3.1 1 stuk oktaagoon- (agtkantige) gereedskapstaal 190 x 20 mm

PROSEDURE:**4. Smee 'n beitel:**

- 4.1. Sny agtkantige staal tot vereiste lengte.
- 4.2. Verhit die een ent tot 'n geel kleur en smee 'n taps vir 12 mm.
- 4.3. Verhit die ander ent en smee die skuinsvlakke, soos in FIGUUR C1.1 getoon. Smee SES kante.
- 4.4. Smee die TWEE oorblywende kante parallel aan mekaar, soos getoon.
- 4.5. Maak seker die beitel is reguit met plat vlakke.

Blacksmithing Tools #1 Hand Forging a Hot Cut Chisel (EN9 Steel)

Blacksmithing for beginners: Forging and Heat Treating Carbon Steel - 3

5. Verharding:

- 5.1 Verhit die beitel tot 'n helderrooi kleur en blus dit in water.
LET WEL: Hou die beitel in 'n regop posisie tydens blussing, beweeg dit op en af. Dit sal kromtrekking voorkom. Vermy ook pekelwater (soutwater) om roes te voorkom.

Hardening and Tempering a Chisel

6. Uitgloeïing: Na verharding is die beitel baie bros en kan maklik breek wanneer dit gebruik word. Om dit te voorkom, is die volgende prosedures baie belangrik:

- 6.1 Verhit tot kersierooi en plaas dit in kalk of riviersand om stadig af te koel. Dit word uitgloeïing genoem en verwyder alle interne spanning wat deur smeewerk veroorsaak word.

Annealing Process Most Widely Used Heat Treatment Process

7. Skerpmaak:

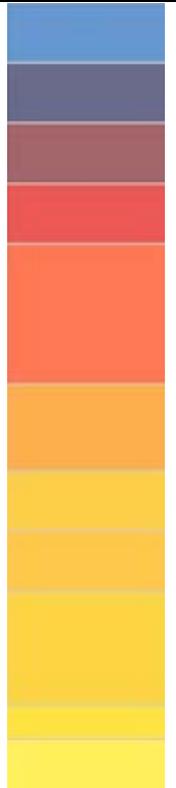
- 7.1 Maak die snyvlak tot 'n ingeslote hoek van 60° skerp.
- 7.2 Die beitel is nou gereed vir tempering.

8. Tempering: Die beitel nog effens bros op hierdie stadium en moet herverhit word om dit sterker (taaier) te maak en ook om te verseker dat die snyvlak nie breek wanneer dit gebruik word nie.

LET WEL: Maak die oppervlak van die beitel met skuurpapier skoon voor herverhitting omdat dit belangrik is om die kleurverandering tydens die temperproses waar te neem.

(Sien tabel vir TEMPERKLEURE.)

- 8.1. Verhit die snykant (skuins ent) van die beitel tot 'n blou-pers kleur.
- 8.2. Laat die beitel toe om in oop lug af te koel sodra die kleur bereik is.

TEMPERKLEURE (TOON IN KLEUR)		
316 °C		Skrapers
293 °C		Skroewedraaiers; Vere; Ratte
282 °C		Koubeitel; Senterponse
271 °C		Tappe (skroefdraad)
260 °C		Asse; Houtbeitels; Tappe en snymoere
249 °C		Spiraalbore; Kartelings
238 °C		Ponse; Ruimers
232 °C		Swaardiensspiraalbore
227 °C		Draaibankgereedskap; Freessnyers; Ruimers
221 °C		Ruimers
216 °C		Messe; Hamerkoppe

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
SWEIS- EN METAALWERK																
PUNTESTAAT																
GRAAD		12				DATUM										
PROJEK:		KOUBEITEL														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Veiligheid	5															
Gereedskap	6															
Vaardighede	5															
Prosesse	4															
Verhit ent tot geel	5															
Smee taps 12 mm	5															
Verhit ander ent tot geel	5															
Smee ses vlakke taps	8															
Smee twee vlakke parallel	5															
Verharding	5															
Uitgloeing	5															
Tempering	5															
Skerpmaak	2															
Reguit beitel	2															
Afwerking	3															
Toets	5															
TOTAAL	75															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

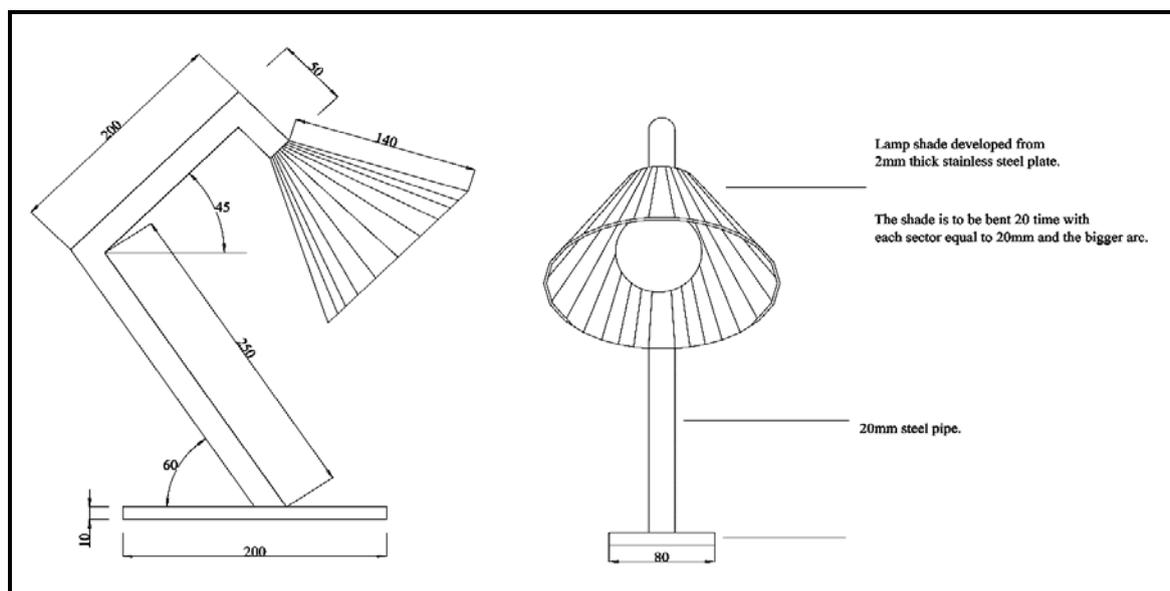
TAAK C2 (VERPLIGTEND)**TAAK C2: SWEISWERK – VERVAARDIGING VAN LESSENAARLAMP**

Gebruik jou praktiese vaardighede om die lessenaarlamp, soos in FIGUUR C2.1 getoon, te vervaardig.

Die volgende standaarde moet bereik word:

- Al die groottes moet binne ± 1 mm van die vereiste afmetings wees.
- Gereedskap en toerusting mag nie beskadig word nie.
- Kom alle toepaslike veiligheidsmaatreëls na.
- Die lamp moet elektries veilig en werkend wees.

Beskrywing	Materiaal
Keël (lampskerm)	1 of 1,6 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplaatmetaal
Stut	16 mm vlekvrystaal-/sagtetaalrondpypwerk
Basis	200 x 100 x 6 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplatstaaf

FIGUUR C2.1: LESSENAARLAMP

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
SWEIS- EN METAALWERK																
PUNTESTAAT																
GRAAD		12				DATUM										
PROJEK:		LESSENAARLAMP														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Veiligheid	5															
Gereedskap	6															
Vaardighede	5															
Prosesse	4															
Patroon vir keël (sluit berekening in)	15															
Keël	10															
Stut	10															
Basis	5															
Produk- samestelling	5															
Afwerking	5															
Aanbieding	5															
TOTAAL	75															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

LET WEL: Leerders moet EEN van die volgende take voltooi, ÓF TAAK C3: braaistaander ÓF TAAK C4: vuurherd.

Braaistaander:

- 'n Vierkant-na-rond-oorgangstuk

Vuurherd:

- Deksel met vierkantige of reghoekige openinge

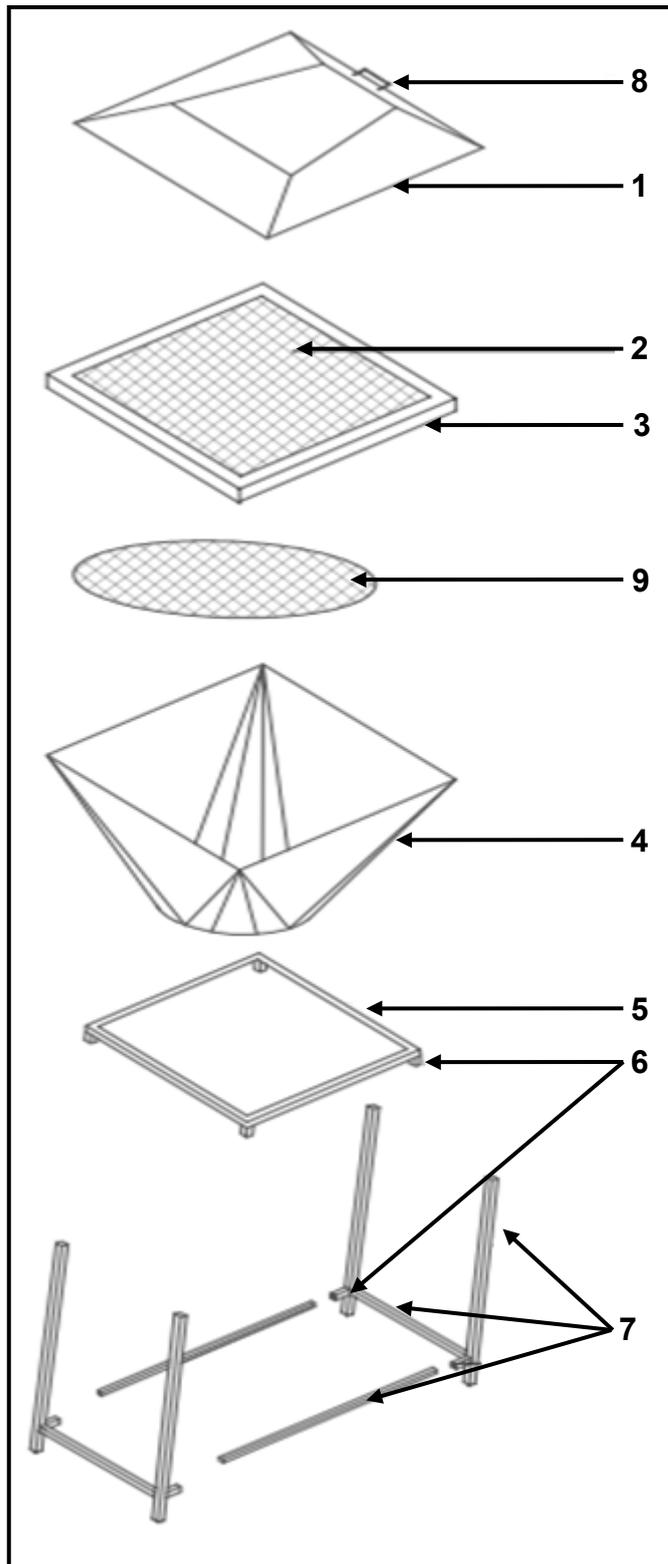
TAAK C3 – SWEIS – VERVAARDIGING VAN BRAAISTAANDER

Gebruik jou praktiese vaardighede en vervaardig die braaistaander soos in FIGUUR C3.1; C3.2 en C3.3 getoon.

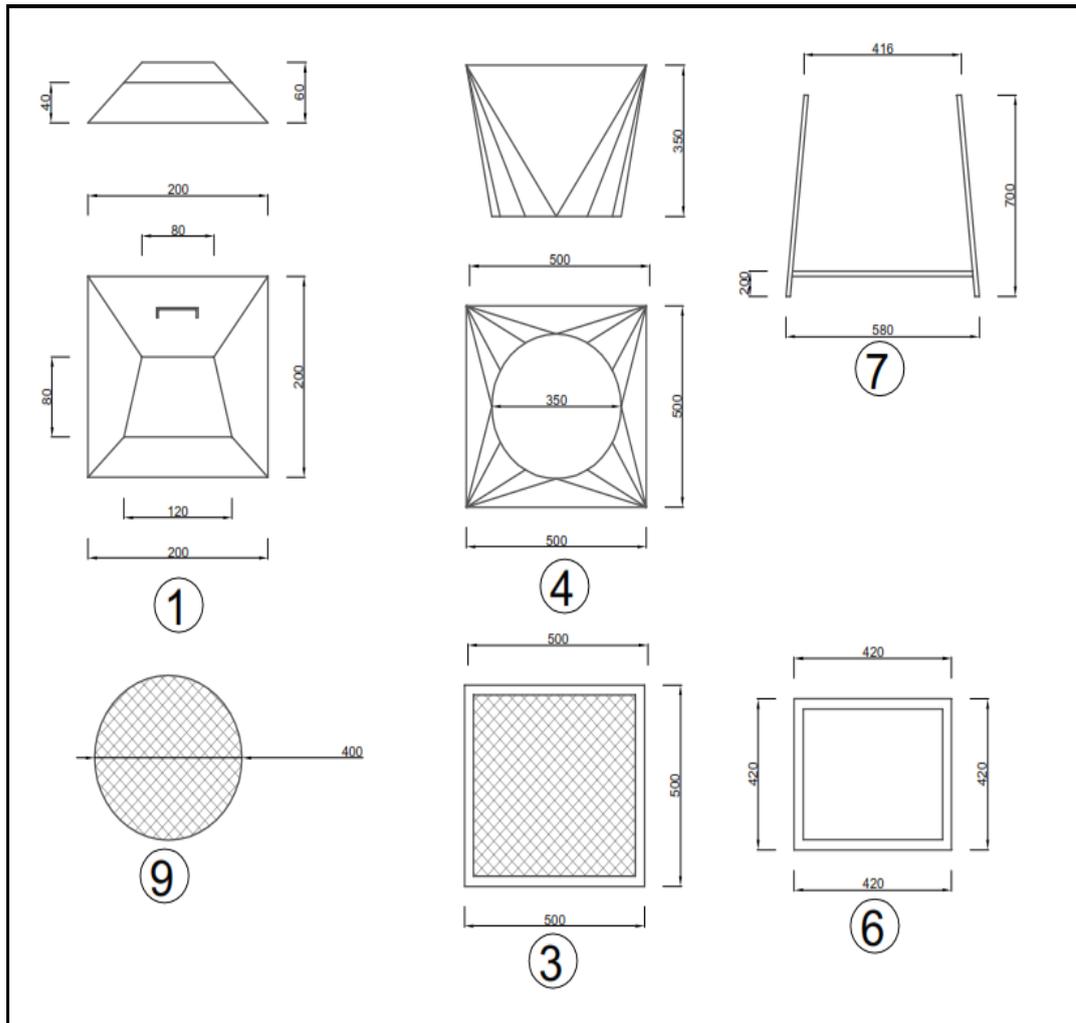
Die volgende standaarde moet bereik word:

- Al die groottes moet binne ± 1 mm van die vereiste afmetings wees.
- Moet NIE gereedskap en toerusting beskadig NIE.
- Kom alle toepaslike veiligheidsmaatreëls na.
- Die braaistaander moet veilig en werkend wees.

Item-nr.	Beskrywing	Materiaal	Hvd
1.	Deksel	2 mm vlekvrystaal-/sagtestaalplaatmetaal	1
2.	Diamantgaas vir braairooster	2 mm vlekvrystaal/sagte staal	1
3.	Hoekyster	25 x 25 x 2 mm vlekvrystaal/sagte staal	1
4.	Vierkant-na-ronde-oorgangstuk	2–3 mm vlekvrystaal-/sagtestaalplaatmetaal	1
5.	Raam	25 x 25 x 1,6 mm vlekvrystaal-/sagtestaal-vierkantpyp	4
6.	Pootpasstukke	30 x 30 x 1,6 mm vlekvrystaal-/sagtestaal-vierkantpyp	8
7.	Verwyderbare pote	25 x 25 x 1,6 mm vlekvrystaal-/sagtestaal-vierkantpyp	8
8.	Handvatsel	10 mm vlekvrystaal-/sagtestaal-rondstaaf	1
9.	Diamantgaas vir basisrooster	2 mm vlekvrystaal/sagtestaal	1

FIGUUR C3.1

FIGUUR C3.2: KOMPONENTE VAN BRAAISTAANDER

FIGUUR C3.3: ISOMETRIESE AANSIG

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
SWEIS- EN METAALWERK																
PUNTESTAAT																
GRAAD		12				DATUM										
PROJEK:		BRAAISTAANDER														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Veiligheid	5															
Gereedskap	6															
Vaardighede	5															
Prosesse	4															
Deksel	20															
Braairooster	5															
Basisrooster	5															
Oorgangstuk	25															
Basisraam	10															
Produk-samestelling	5															
Afwerking	5															
Aanbieding	5															
TOTAAL	100															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

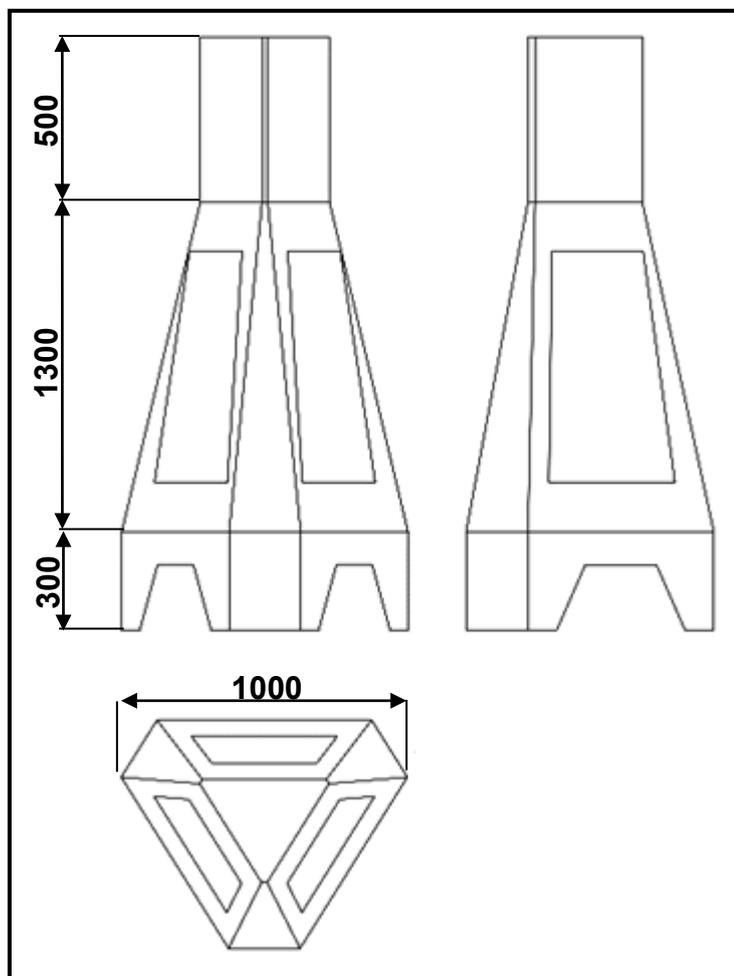
TAAK C4 – SWEIS – VERVAARDIGING VAN VUURHERD

Gebruik jou praktiese vaardighede en vervaardig die vuurherd, soos in FIGUUR C4.1; C4.2 en C4.3 getoon.

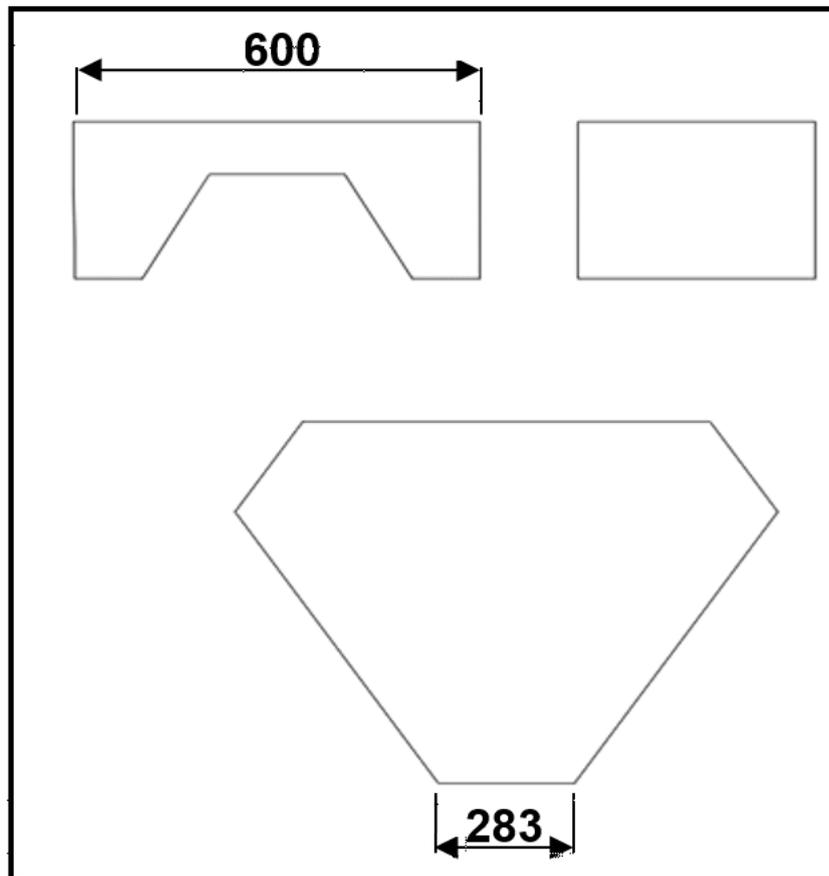
Die volgende standaarde moet bereik word:

- Al die groottes moet binne ± 1 mm van die vereiste afmetings wees.
- Moet NIE gereedskap en toerusting beskadig NIE.
- Kom alle toepaslike veiligheidsmaatreëls na.
- Die vuurherd moet veilig en werkend wees.

Beskrywing	Materiaal
Skoorsteen	2 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplaatmetaal
Onreëlmatige heksagoon-/seskantige herd	2 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplaatmetaal
Aspan	2 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplaatmetaal
Basis	2 mm vlekvrystaal-/sagtetaalplaatmetaal

FIGUUR C4.1: VUURHERD

FIGUUR C4.2: ASPAN EN BASIS

FIGUUR C4.3: VUURHERD

TAAK C4: SWEIS – VUURHERD (KEUSE)

WERKKAART: C4.1

NAAM: _____

1.	Sweis – vervaardiging van 'n vuurherd	
1.1	Noem VYF veiligheidsvoorsorgmaatreëls om na te kom wanneer die vuurherd vervaardig word.	
		(5)
1.2	Noem SES stukke gereedskap wat jy tydens die vervaardiging van die vuurherd sal gebruik.	
		(6)
1.3	Maak 'n lys van VYF vaardighede wat gebruik moet word gedurende die vervaardiging van die vuurherd.	
		(5)
1.4	Verduidelik VIER prosesse om in ag te neem wanneer die vuurherd vervaardig word.	
		(4)
Totaal – Vuurherd – vrae		20

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
SWEIS- EN METAALWERK																
PUNTESTAAT																
GRAAD		12				DATUM										
PROJEK:		VUURHERD														
		LEERDERS														
FASETTE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Veiligheid	5															
Gereedskap	6															
Vaardighede	5															
Prosesse	4															
Skoorsteen	15															
Herd	25															
Basis	15															
Aspan	10															
Produk- samestelling	5															
Afwerking	5															
Aanbieding	5															
TOTAAL	100															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

MEGANIESE TEGNOLOGIE																
SWEIS- EN METAALWERK																
PUNTESTAAT																
GRAAD		12		DATUM												
		LEERDERS														
TAKE	PUNTE															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
KOUBEITEL	75															
LESSENAAR-LAMP	75															
BRAAI-STAAENDER	100															
VUURHERD	100															
GROOTTOTAAL	250															
/100	100															
HANDTEKENING VAN ONDERWYSER																
HANDTEKENING VAN VAKHOOF																

5. GEVOLGTREKKING

Na voltooiing van die praktiese assesseringstaak moet leerders in staat wees om hulle begrip van die bedryf te demonstreer; hulle kennis, vaardighede, waardes en redenasievermoëns te versterk, en ook betrekkinge buite die klaskamer te vestig en uitdagings in die wêreld daar buite aan te durf. Die PAT ontwikkel verder leerders se lewensvaardighede en gee hulle die geleentheid om by hulle eie leerervarings betrokke te wees.